

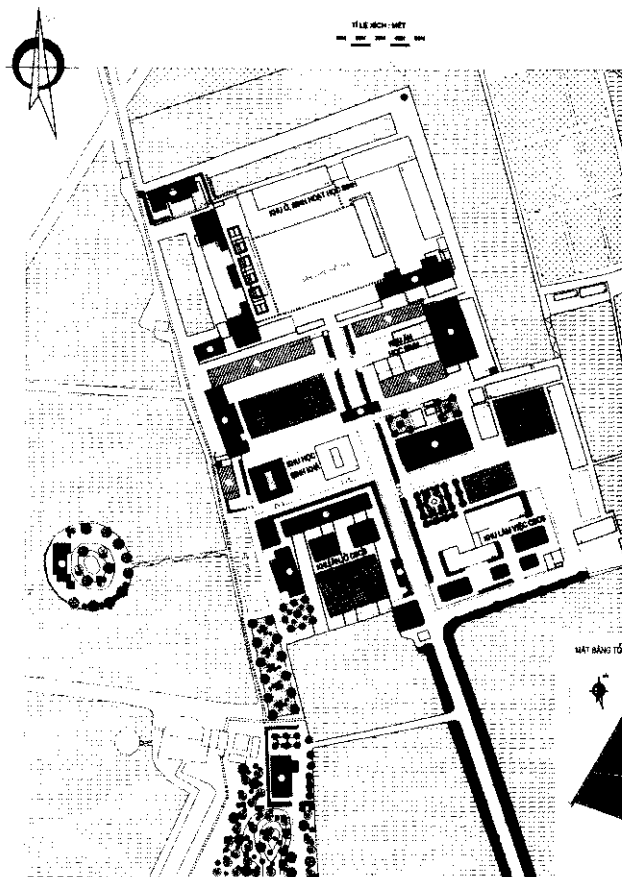
TÁC DỤNG CỦA KIẾN TRÚC ở các trường giáo dưỡng

KTS. Nguyễn Anh Tuấn

Trong cuộc sống hiện đại ngày nay, trẻ em trong độ tuổi vị thành niên bị rất nhiều những yếu tố khách quan và chủ quan của chính môi trường sống xung quanh tác động tới tâm sinh lý. Ngoài những yếu tố mang tính tích cực; còn rất nhiều yếu tố mang tính tiêu cực đang hàng ngày, hàng giờ tác động mạnh vào các em, làm vẩn đục sự trong sáng trong tâm hồn và đã có không ít em bị sa ngã, vi phạm pháp luật, vướng vào vòng lao lý. Nguyên nhân dẫn đến lỗi lầm của các em một phần không nhỏ xuất phát từ sự thờ ơ của người lớn. Vì cuộc sống mưu sinh mà nhiều bậc làm cha làm mẹ đã quên đi phần trách nhiệm của mình, buông lỏng quản lý để những yếu tố tiêu cực ngoài xã hội làm hư hỏng chính con em mình. Sống trong một đất nước có truyền thống bao dung độ lượng, tấm lòng nhân ái vị tha của con người luôn được đề cao như ở đất nước Việt Nam chúng ta thì những đứa trẻ sa ngã như các em càng cần phải được quan tâm nhiều hơn. Cần phải nhận thức rằng, trách nhiệm giáo dục những trẻ em trong độ tuổi vị thành niên vi phạm pháp luật là trách nhiệm của cả xã hội, của tất cả các ngành các cấp, của mọi giới trong đó có một phần trách nhiệm không nhỏ của Kiến trúc sư chúng ta.

Thể hiện sự quan tâm ấy, Đảng, Nhà nước, Chính phủ và Bộ Công an đã đầu tư xây dựng hệ thống các trường giáo dưỡng trên toàn quốc, làm nơi học tập, rèn luyện, sinh hoạt, vui chơi, giải trí cho trẻ vị thành niên vi phạm pháp luật nhằm giúp các em có cơ hội được quay về với tuổi thơ trong sáng của mình. Và để tạo dựng một không gian sống, sinh hoạt, học tập cho các em, không ai khác chính là Kiến trúc sư của chúng ta. Các KTS trước khi thiết kế công trình thuộc thể loại này ngoài việc cần phải nhận thức rõ trách nhiệm, lương tâm nghề nghiệp của mình, mà còn cần hơn hết một tấm lòng rộng mở, bao dung để cùng chia sẻ với các em bằng chính công việc mình đang làm. Có một ý tưởng, giải pháp kiến trúc tốt khi thiết kế công trình thể loại này là Kiến trúc sư đã "lát viên gạch đầu tiên" trên con đường phục thiện của các em. Nó không đơn thuần là thiết kế một công trình kiến trúc dân dụng thông thường mà đó là một công việc đầy ý nghĩa mang đậm chất nhân văn, bởi ở đó gửi gắm bao nỗi lòng của những Kiến trúc sư tâm huyết với nghề, và còn của bao con người khác biết chăm lo cho thế hệ trẻ.

Tuy nhiên các công trình thuộc thể loại này được thiết kế và xây dựng trong những năm qua, ngoại trừ những hạng mục công trình mẫu do Bộ Công An ban hành thi việc thiết kế, xây dựng các hạng mục ngoài mẫu và cách thức tổ chức không gian chung cho Tổng thể công trình hầu như chưa được quan tâm nhiều. Việc

Quy hoạch chung trường Giáo dưỡng số 2

thiết kế, xây dựng các hạng mục công trình ngoài mẫu vẫn mang tính chấp vá, nhỏ lẻ, nhiều hình thể kiến trúc lạ, không phù hợp với tổng thể chung của toàn bộ hệ thống công trình. Trường giáo dưỡng là thể loại công trình có tính chất đặc thù, do đó để đưa ra được một giải pháp kiến trúc phù hợp cho thể loại công trình này cần phải nghiên cứu, xem xét kỹ lưỡng các yếu tố kiến trúc có thể tác động đến chủ thể công trình. Ở đây trẻ vị thành niên vi phạm pháp luật là đối tượng phục vụ chính mà KTS cần tìm hiểu trong quá trình áp dụng hình thành ý tưởng kiến trúc.

Chính vì lẽ đó, qua một thời gian dài nghiên cứu về thể loại công trình này, tác giả xin nêu một số ý kiến về tác dụng của công trình kiến trúc trong công tác giáo dục học sinh tại các trường giáo dưỡng và mong muốn những ý kiến nhỏ này sẽ giúp ích cho các KTS đồng nghiệp có một cái nhìn sâu sắc hơn về

Phối cảnh nhà hiệu bộ

công việc thiết kế thể loại công trình này.

- Tác dụng của quy hoạch tổng thể kiến trúc:

Quy hoạch tổng thể Trường giáo dưỡng được kết hợp bởi nhiều các hạng mục kiến trúc khác nhau cấu thành nên, mỗi một bộ phận đều có một chức năng riêng biệt nhưng tựu chung lại thì cùng một mục đích là tạo một không gian phù hợp nhất dành cho việc chăm lo, dạy dỗ trẻ vị thành niên vi phạm pháp luật. Do đó, trong quá trình thiết kế quy hoạch tổng thể, KTS cần phân khu chức năng sử dụng một cách thật hợp lý, tránh chồng chéo về mục đích sử dụng, vì điều đó tác động trực tiếp tới nếp sinh hoạt thường ngày của các em, tạo một nếp sống khoa học, kỷ luật trước khi để các em về với cuộc sống đời thường. Đây là yếu tố sống còn nhất để xây dựng nên cấu trúc một Trường giáo dưỡng, bởi lẽ hầu hết các em trước khi vào học tập tại trường đều có thói quen sinh hoạt tùy tiện từ ngoài xã hội. Không những vậy, công tác quy hoạch tổng thể kiến trúc cần phải đi trước một bước, đòi hỏi KTS phải có một tầm nhìn sâu rộng, am hiểu tâm sinh lý của trẻ thì mới có thể đưa ra được giải pháp cấu trúc quy hoạch tổng thể bao gồm đầy đủ những chức năng cần thiết và đồng bộ. Thực tiễn cuộc sống đã chứng minh, trẻ em tại những nơi có không gian sống tốt, khó có điều kiện nảy sinh các yếu tố tiêu cực thì ở đó tỷ lệ trẻ vị thành niên vi phạm pháp luật thấp, và ngược lại ở những nơi có không gian sống không lành mạnh, có nhiều điều kiện nảy sinh các yếu tố tiêu cực thì ở đó trẻ vị thành niên có tỷ lệ vi phạm pháp luật cao. Chính vì vậy, việc đưa ra giải pháp quy hoạch tổng thể kiến trúc phù hợp, đồng thời sắp xếp chức năng sử dụng giữa các công trình kiến trúc cấu thành một cách có tổ chức, khoa học sẽ mang lại hiệu quả rõ rệt trong công tác giáo dục các em học sinh, góp phần giảm bớt gánh nặng cho giáo viên, cán bộ công nhân viên làm công tác quản lý, giảng dạy của Trường.

- Tác dụng của hình thái kiến trúc công trình:

Đối với thể loại công trình này, cần hết sức tránh sử dụng lối kiến trúc “nhái cổ rườm rà” với những tông màu “trầm mặc” hoặc những tông màu “mạnh” bởi chúng sẽ không bao giờ phù hợp với lứa tuổi học sinh nói chung và đặc biệt là học sinh tại các trường giáo dưỡng nói riêng. Các em học sinh trong trường giáo dưỡng phần nhiều là những đứa trẻ “già trước tuổi”, luôn khẳng định “cái tôi” mạnh mẽ hơn so với những học sinh bình thường khác, vì các em đã biết nhiều sự va đập của cuộc sống, nhiều thói hư tật xấu đã nhiễm vào tâm hồn các em trước khi bước chân vào môi trường giáo dục của Trường giáo dưỡng. Chính vì vậy đòi hỏi các KTS cần đưa ra được giải pháp kiến trúc tối ưu nhất, vừa phải

đảm bảo tính năng sử dụng, đẹp về hình thái kiến trúc, đồng thời vẫn mang tính giáo dục cao. Những hình thức, không gian kiến trúc ấy phải phù hợp với lứa tuổi của các em. Cần tạo ra nhiều những khoảng không gian vui chơi tập thể, tạo cho các em có một lối sống lành mạnh, hướng các em vào các hoạt động vui chơi bổ ích, để các em tự cảm nhận được cuộc sống này còn rất nhiều điều tốt đẹp, từ đó sẽ sống chan hoà hơn với bạn bè và với mọi người xung quanh. Bên cạnh đó cũng cần tạo ra những khoảng nhỏ “không gian riêng” dành cho các em có nơi tâm sự với thầy cô giáo mà các em tin tưởng hoặc với một vài người bạn thân thiết của mình những chuyện riêng tư, khó nói. Đối với tâm hồn nhạy cảm của các em, mọi tác động xấu xung quanh đều có thể là nguyên nhân khiến các em bị kích động và bùng nổ dẫn đến sai lầm, do đó KTS cũng phải hết sức lưu ý khi sử dụng từng thủ pháp kiến trúc trong từng chi nhỏ của công trình.

- Tác dụng của kiến trúc cây xanh và cảnh quan thiên nhiên:

Tác dụng của cây xanh, cảnh quan thiên nhiên là vô cùng cần thiết đối với cuộc sống của con người, chúng luôn giữ vai trò điều hoà cuộc sống, làm cân bằng sự sống trên trái đất này. Mỗi khi đứng trước thiên nhiên, con người luôn muốn sống thật với chính bản chất lương thiện của mình và nhìn thấy cuộc sống còn thật nhiều ý nghĩa. Đối với các em học sinh trong trường giáo dưỡng cũng vậy, trong tâm hồn các em vẫn còn chỗ cho sự mộng mơ và khát vọng, chỉ có điều chúng được giấu kỹ hoặc ngủ yên lâu ngày mà thôi. Vậy chúng ta hãy đánh thức những ước mơ, khát vọng ẩn sâu trong tâm hồn các em bằng chính công việc của mình, bằng tâm hồn và sự nhạy cảm của người KTS. Trong thể loại công trình này, KTS cần phải đề cao giải pháp kiến trúc thân thiện với cảnh quan thiên nhiên sẵn có, đồng thời tạo ra thật nhiều những khoảng xanh nhằm đưa các em gần gũi với thiên nhiên hơn, ở đó các em được hoà mình với thiên nhiên, để được trưởng thành như bao đứa trẻ bình thường khác. Và biết đâu sau này, chính những ước mơ ấy sẽ làm rạng danh các em, và sẽ giúp ích được nhiều cho cuộc sống mai sau.

Trên đây cũng chỉ là một vài ý kiến nhỏ mà tác giả tự đúc kết và mong muốn chuyển tải được tâm tư, tình cảm của những con người làm công tác giáo dục học sinh đặc biệt này tới các KTS tâm huyết với sự nghiệp trồng người của đất nước. Hãy làm tất cả những gì tốt đẹp nhất “vì tương lai con em chúng ta”, vì một đất nước Việt Nam phồn vinh và thịnh vượng mai sau. ☑

